

мр Милан Павић, *УГОВОР О ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГИЈЕ И СУКОБ ЗАКОНА*, Номос, Београд, 1994.

Недавно је из штампе изашла књига "Уговор о трансферу технологије и сукоб закона" аутора мр Милана Павића, адвоката из Београда. Овом књигом правничка јавност добија корисно и инструктивно штиво које се бави једном од најтежих и најнепрегледнијих грађанскоправних дисциплина - утврђивањем меродавног права за уговоре са елементом иностраности. Аутор је у средиште своје пажње ставио уговор о трансферу технологије са елементом иностраности, али, наравно, није могао (а није ни требало) да избегне општа разматрања о том питању.

Први део књиге представља увод у проблем јер обрађује појам уговора о трансферу технологије, разграничење тог уговора од сличних уговора, као и права и обавезе уговорних страна. За читаоца који нема претходна знања о тој материји, тј. није имао прилику да се са њом упозна из постојеће литературе о уговору о лиценци, односно правним аспектима трансфера технологије, први део књиге може представљати сасвим довољан извор информације.

Садржински допринос стручној правничкој мисли код нас, налази се у другом делу књиге, чији је предмет разматрање сукоба закона код уговора о трансферу технологије. Иако се не би могло рећи да ова материја није већ била предмет интересовања наших правних писаца, аутор се латио тешког посла да систематизује постојећа знања, подвргне их анализи и донесе закључке који знатно превазилазе домете који су већ виђени у нашој литератури.

Не испустивши општа места у материји сукоба закона (аутономија воље и супсидијерне чињенице као "тачке везивања" уговора за одређени национални закон), аутор је пуну пажњу посветио најактуелнијим кретањима у међународном приватном праву, која се испољавају у појави тзв. норми непосредне примене. Норме непосредне примене у одређеној мери дерогирају класичан колизионо-правни начин одређивања меродавног права, доводећи до неопходности примене нове методологије и новог редоследа потеза у одређивању меродавног права на конкретан уговор са елементом иностраности.

Уговори о трансферу технологије припадају групи уговора код којих национална законодавства (посебно у земљама у развоју, али не само у њима) прописују норме обавезне примене, које имају карактер императивних норми јавног права. Отуда, аутор је све своје опште анализе применио на уговор о трансферу технологије, дошавши до своје формулације метода за одређивање меродавног права за уговор о трансферу технологије са елементом иностраности, а полазећи од заједничког дејства класичних колизионих норми и норми непосредне примене.

Овај метод, мада формулисан тешким језиком правне науке, уз пажљиво ишчитавање свих претходних ауторових разматрања, морао би да буде користан, па и незаобилазан водич домаћим правницима - практичарима сваки пут кад се упуштају у обликовање уговора о трансферу технологије

са страним елементом, односно кад се нађу у позицији судије или арбитра за ту врсту уговора.

Читајући ову књигу, стручњак може лако закључити да она није плод површних знања и искустава накупљених кроз праксу, већ да представља озбиљну научну литературу која је плод темељитог изучавања проблема на основу упоредноправног метода, уз обилато коришћења иностраних научних и стручних радова, као и великог броја страних извора права.

Књига не представља затворен систем, у том смислу што би евентуално доктринарно неслагање са ауторовим закључцима изнетим у њој, чинило ту књигу незанимљивом. Напротив, књига садржи огроман број поузданих информација, а ауторова размислиња су сама по себи довољно подстицајна за даљу стручну обраду тих информација. Тако је ова књига, у сваком случају, препоручљив саставни део озбиљне правничке библиотеке.

др Слободан М. Марковић

Научни скуп: "СТО ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД ДОНОШЕЊА СРПСКОГ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА (1844-1944)"

У духовној атмосфери препознатљивој (и) по питагорејском схватању симболичности бројева, поводом стопедесетогодишњице Српског грађанског законика као означаја и озрачаја српске (правно) духовне хармоније, Одељење друштвених наука САНУ и Правни факултет у Београду 23. и 24. маја 1994. године организовали су научни скуп посвећен СГЗ.

Свечани део скупа почео је поздравном речју акад. Косте Михиловића, секретара Одељења друштвених наука САНУ, и проф. др Мирослава Петровића, декана Правног факултета у Београду и њиховом исказаном жељом за успешним сагледавањем правно-цивилизацијске вредности СГЗ.

Концепт радног дела скупа доследно је спроведен у три деонице: преподневним и поподневним радом 23. маја и завршном деоницом 24. маја. Под председавањем акад. М. Јовичића и проф. О. Станковића, прва деоница научног скупа започела је рефератом А. Гамса ("*Значај СГЗ за Србију 19. века*"), у коме је вредност СГЗ виђена у стварању привредно-културних веза са Европом тога доба и у успостављању апсолутне приватне својине. У реферату М. Јовичића ("*Осам српских и југословенских устава и СГЗ*") истакнуто је да, у доба бурног развоја уставности, читав један век важи СГЗ, уз незнатне измене и допуне и прилагођавања, пре свега, путем судске праксе. Нова визија изградње друштва после II светског рата, морала је условити престанак важења СГЗ. Академик А. Фира ("*СГЗ и Устав Србије*"), сматрајући однос ових правних аката битним за физиономију правног поретка, истиче да еволуција српске уставности, почев од каталога личних и економских права, јесте контекст за рану кодификацију грађанског законика. У раду М. Јовановића ("*СГЗ и природно право*") анализиран је утицај школе природног права у личноправним, породичноправним и стварноправним решењима СГЗ. Рад проф. Ј. Даниловића ("*СГЗ и римско право*") је прво истраживање ових односа, посебно присустваримског класичног или Јустинијановог права у облигационоправној сфери законика. Д. Кнежић Поповић ("*Удео изворног римског права у СГЗ*") присутност изворног римског права у статусном, породичном, стварном и наследном делу СГЗ оценила је "врло скромним". Ђ. Крстић ("*СГЗ и обичајно право*") даје занимљив закључак о данашњем значају обичајног права у примени грађанскоправних норми у руралним планинским подручјима. Д. Николић у реферату "*Рад на грађанском законнику у Србији 1829-1835. године*" објашњава персоналне, организационе и друштвене корене као "залог неухватања" рада законодавне комисије. В. Стојанчевић ("*Политичке и друштвене при-*